23

J. J.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

De

LETHARGO

Quam

Divino Annuente Numine

ex

DECRETO atq; CONSENSU

GRATIOSISSIMI

ORDINIS MACHAONII

ALTDORFFINI

PRO LICENTIA

Summos in MEDICINA HONORES

atq; PRIVILEGIA DOCTORALIA

acqvirendi

Publico Philiatrorum Examini

ſubmittet

Pridie Calend. Octobr. A. E. C. *M DC LXXXIV.*

JOH. GEORGIUS VOLCKAMERUS,

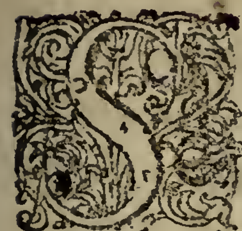
Norimbergenſis.

ALTDORFFI,

Typis HENRICI MEYERI, Univerſit. Typographi.

A. Ω.

OMNUM antiquitas Deum finxit, ejusq; aulam soporiferam Ovidius, *Poëtarum ingeniosissimus apud Cimmerios collocavit, dum ita* Metamorphos. Lib. XI. Fab. 12. *lusit:*

Est propè Cimmerios longo spelunca recessu,
Mons cavus, ignavi domus & penetralia somni:
Quò nunquam radiis oriens, mediusve, cadensve
Phœbus adire potest, nebulæ caligine mistæ
Exhalantur humo, dubiæq; crepuscula lucis.
Non vigil ales ibi cristati cantibus oris
Evocat Auroram; nec voce silentia rumpunt
Solicitive canes, canibusve sagacior anser,
Non fera, non pecudes, non moti flamine rami,
Humanæve sonum reddunt convitia linguæ.
Muta quies habitat, saxo tamen exit ab imo,
Rivus aquæ lethes, per quem cum murmure labens
Invitat somnos crepitantibus unda lapillis.
Ante fores antri fœcunda papavera florent,
Innumeræq; herbæ, quarum de lacte soporem
Nox legit, & spargit per opacas humida terras.
Janua, ne verso stridorem cardine reddat,
Nulla domo tota est, custos in limine nullus.
At medio torus est hebeno sublimis in antro
Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus,
Quo cubat ipse Deus, membris languore solutis,
Hunc circa passim varias imitantia formas
Somnia vana jacent totidem, quot messis aristas,
Sylva gerit frondes, ejectat littus arenas.

Placet hæc de Somno Fabula, ſed perplacet potiùs Baſilii, *Cæſarienſis Epiſcopi, Eccleſiaſticorum Scriptorum eloquentisſimi, monitum, qui,* gratias age illi, *inquit, ſcil. VERO DEO,* qui mirabiliter nos per ſomnum ab asſiduis laboribus recreat, & modicæ quietis beneficio, rurſus ad vigorem virium reducit. *Sanè enim quando per diurnos labores, meditationes, ſtudia, curas, motusq́ varios ſpiritus exhauſti, & membra defatigata ſunt, eccquid gratius nobis accidere poteſt ipſo Somno?*

-- quem cura fugit, qui corpora duris
feſſa miniſteriis mulcet reparatq; labori.

Contra anne ſummè nobis moleſtum eſt, ſi vigiles ducere noctes, morbi, dolores & cruciatus varii imperent? O aurea ergò Sanitatis tempora! ubi juſto tempore vigilias diurnas nocturnus excipit Somnus, nam & hîc

-- -- amant alterna Camœnæ.

O triſtia verò hominum fata! quando moderationem & temperamentum aut ſomnus aut vigiliæ excedunt. Dixerim tamen, immoderatum ſomnum pesſimum eſſe, hic namq;, non cum Menandro *mors ad breve, ſed ad longum tempus, non aliquòt tantùm, ſed plurium horarum, imò dierum obitus dici meretur. Hic cùm exiguum vitæ tempus datum ſit hominibus, velut publicanus non dimidium tantùm ejus, prout* Plutarchus *olim dixit, ſed plurimum aufert. Proinde Soporoſi Medicis dicti affectus meritò ab iisdem conſiderantur, diligenter indagantur, & quæ ad curationem ipſorum faciunt perquiruntur: Inter eosdem autem cùm* Lethargus *non poſtremum habeat locum, dignus mihi viſus eſt, ut iſtum in* Diſputatione *hac* Inaugurali, *ex Decreto atq; Conſenſu* GRATIOSISSIMI ORDINIS MACHAONII ALTDORFFINI *habendâ, declarandum ſumſerim. Faxit DEus ut hoc meum propoſitum cedat feliciter!*

THE-

THESIS I.

Cùm ex ſententiâ Illuſtris *Scaligeri, ante omnia Vocis uſum cognoſcere oporteat*, & Philoſophiæ Conſulti Sapientisſimi approbent, ἀρχὴν τῆς παιδεύσεως εἶναι τὴν τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψιν, me quoque, in *Genealogiâ nominis Lethargi* declarandâ, primùm occupatum eſſe addecet.

TH. II.

Eſt autem nomen *Lethargus*, à Medicis in latinam civitatem receptum, origine Græcum; dicitur enim λήθαργος à λήθη, & ἀργὸς, i. e. *oblivio iners*, uti tradit *Chriſtianus Becmanus de Origin. Lat. Ling. p. m. 456.*, vel à notisſimis duobus accidentibus λήθη & ἀργία, *ſtupida, ſomnolenta*, & *pigra rerum omnium oblivio* denominatur; eſt enim Lethargicorum, obliviſci ſui, nam memoriam, inter ſomnum obtuſum, rei nullius habent, adeò ut etiamſi excitentur, ſtatim in ſomnum relabantur, ceu ſcribit *Johann. Conrad. Dietericus in Jatréo Hippocratico num. 501. p. m. 706. Quintus Serenus Sammonicus* nominis rationem à *letho* deduxiſſe, aut illûc alluſiſſe ad minimum videtur, dum enim lethargiæ expellendæ rationem tradit, ita præfatur:

Deniq; nonnunquam ſomno ſic membra gravantur,
ut conjungatur letho, *ſopor albus, acerbo.*

Aliàs Latinis affectus noſter *Veternus, altus* ac *gravis ſopor, marcor*, & *inexpugnabilis dormiendi necesſitas* vocatur, Germanicè audit die Schlaffſucht.

TH. III.

Homonymia etiam hîc attendenda eſt; uſitatisſimum namq; nomen *Lethargus generaliter* ſumtum omnem affectionem ſoporoſam, ſive ſomnum profundum & dif-

ficilis expergefactionis, complectitur, prout testatur *Sennertus Prax. Med. Lib. I. part. 2. cap. 20. Willis. Tr. de Anima brutor. part. 2. patholog. cap. 3.* & *Dietericus l. c. Specialiter* autem & *propriè* pro somno profundo cum febre & delirio accipitur.

Th. IV.

Sed satis de nomine, pergo igitur ad *Definitionem*, qualem, si non ad Logicorum normam quadrantem, Medicam tamen, hoc est, usui sufficientem (uti loqui amabat immortalis gloriæ Vir Beatus *Casparus Hofmannus*) dabo sequentem: *Lethargus est imminutio ac depravatio functionum principum animalium, cum inexpugnabili dormiendi necessitate, ac febre lentâ conjuncta, ortum habens ab impeditâ in Cerebro Spirituum animalium expansione irradiativâ, per varias causas introductâ.*

Th. V.

Generis loco posita est imminutio ac depravatio functionum principum animalium, velut symptoma ad primam classem symptomatum, scilicet actionum læsarum, pertinens. Est autem actio læsa imminuta sensus communis, quod patet ex inexpugnabili dormiendi necessitate, actio verò depravata ratiocinationis & imaginationis, quod delirium indicat; memoria quoque imminutè vel abolitè læsa est, siquidem aliquando omnium rerum oblivio adest, ita, ut affecti nec de rebus ingerendis aut egerendis sint soliciti, licet præter id quod naturæ inevitabilis exigat necessitas, seriò etiam admoneantur; Urget quoque aliquando tanta oblivio, ut si os aperiant, obliviscantur tamen iterum claudendum esse; imò morbi hujus insultum graviorem passi, si quando in declinatione ejus vi quasi excitantur, rerum omnium obliti, haud propriorum aut amicorum nominum amplius recordantur, uti testatur. *Willis. l. c.*

Th. VI.

Th. VI.

Jam verò cùm omne Symptoma præsupponat morbum, meritò quæritur, qualis hîc adsit morbus? Respondeo, adesse morbum cerebri intemperiei frigidæ & humidæ, vel clariùs, pituitosæ, serosæ, itemq; vaporosæ, & narcoticæ &c. cum quo sæpè concurrit morbus meatuum Cerebri, præter naturam angustatorum, compressorum, repletorum, aut obstructorum. Cartesiani siquidem in hoc morbo accusant cerebrum quoad poros ipsius, qui si sint obstructi, spiritus animales haud per eos ad munia pristina permeare possunt, unde propensionem talem in somnum esse contendunt, vid. *Dolæus in Encyclopæd. Medic. Theoret. Practic. l. 1. c. 5. p. m. 71.*

Th. VII.

Subjectum igitur sive pars affecta est Cerebrum, tùm quoad substantiam suam corticalem & cinericiam, quàm medullarem & albicantem, consideratum. *Sylvius* equidem *Prax. l. 2. c. 29. §. 18. & 19.* locum primariò affectum in lethargo non vult esse cerebrum, verùm totam sanguinis massam, sive vasa sanguinem circumvehentia; Nam quamvis caput grave sit lethargicis, id tamen à vaporibus aut humoribus cum sanguine ad Cerebrum delatis exoriri existimat, ut non opus sit ad peculiare & primarium Cerebri vitium recurrere: Sed videtur Clarissimus Vir subjectum causæ morbificæ, cum morbi subjecto, confundere.

Th. IIX.

Pergo ad Causarum Scrutinium, quas inter primò considerandam sese sistit causa proxima, sive immediata, hanc verò dixi in definitione, esse impeditam in Cerebro Spirituum animalium expansionem irradiativam. Nam quemadmodum in statu naturali Spiritus animales

ex

ex ſubtiliſſimo ſanguinis chyloſo-aërei flore geniti, particulis ſuis elaſticis Cerebri poros ac meatus omnes blandè diſtendunt, ſingulosq; ejus anfractus inſtar ætheris ſubtiliſſimi luminoſi permeant & irradiant, tùm inſuper liberrimo motu per omnes Cerebri gyros, anfractus, & diverſas concamerationes agitati, functionum principum exercitiis obeundis inſerviunt; ita in præſente hoc affectu præternaturali expanſionem iſtam irradiativam impeditam eſſe, ex functionum læſione manifeſtè apparet.

Th. IX.

Interim hæc ipſa irradiatio expanſiva in Cerebro variis modis impediri ſolet: Nempè (1) quando particulæ plures pituitoſæ viſcidæ à ſanguine conſimili ad Cerebrum advectæ, atq; inter ejus poros depoſitæ ſunt, ceu exemplum Viri crasſi pituitoſi in lethargum incidentis memorat *Petr. Foreſtus, Obſerv. & Curat. Medicin. Lib. X. obſ. 10.* Vel (2) quando ſeroſa colluvies, aut lympha vappida iners, aut recrementa ſulphureo-ſalina, tartarea, ſcorbutica &c. in ſanguine abundantia & coacervata, cum eodem in Cerebri anfractus exteriores irruunt, ejusq; poros & meatus corticales non tantùm ſubeunt, ſed & (ubi gravius fuerit malum) ſucceſſivè ad medullarem usq; ſubſtantiam aliquantum ſe diffundunt. Pro ulteriori confirmatione *Williſium* adducere juvabit, qui in multis ab hoc morbo defunctis plicarum Cerebri interſtitia aquâ lympidâ repleta, quin & extimam ejus ſubſtantiam à nimio madore mollem & minùs firmam, inſuper in nonnullis cavitates interiores lymphâ turgentes, & totius Cerebri compagem hydrope ſeu potius diluvio inundatam reperit. (3) Quando propter abſceſſum particulæ purulentæ meatus Cerebri ſubeunt; ita namq; *Schenckius Obſerv. Medicin. Lib. I. obſ. 110.* refert in muliere ex lethargo defunctâ

ctâ abſceſſum in anteriori Cerebri parte repertum fuiſſe, & pus interiori Cranii osſis parti adhæreſcens, quod & è naribus paulò antè mortem irritatis profluxerat; Similem obſervationem adducit *Foreſtus Obſerv. & Curat. Medicin. Lib. X. obſ. 11.* (4) Quando cerebro à tumore compreſſo, ejus meatus anguſtiores fiunt, ſic annotavit *Platerus in Prax. L.1.* in Nobili Bonecourtio ſtuporis ſoporoſi cauſam poſt mortem deprehenſam fuiſſe glandulam magnam ſupra corpus calloſum genitam, cum humoris copiâ. (5) Quando à Sulphure quodam vaporoſo viſcoſo ligantur Spiritus, vel ab aciditate ejusdem Vitriolicâ coagulantur, vel à Narcoſi ſtupefaciente faſcinantur, quò minus ad ſenſuum organa & conſueta munia prorumpant. Vid. *Henricus Petræus in Noſologia Harmonica Diſſert. 5. §. 24.* Ita fumus carbonum, maximè fosſilium, terræ bituminoſæ combuſtibilis, quâ Hollandi & Angli pro lignis utuntur, fumus picis, opopanacis, galbani, aliorumq; gummatum, vapor vini, croci, amygdalarum amararum &c. ſulphure narcotico ſomnum inducunt, quia ex ſententia Hermeticorum ♌us ☿iales tenues incraſſant, mobiles figunt, volatiles congelant: Similiter ex fumo fornacis recenter exſtructæ lethargum ſubortum eſſe teſtatur *Hildanus Centur. 4. obſervat. 11. fol. 22.*, citatus à *Matthia Morono in Directorio Med. Practic. p. 262.* Adhæc ex incauto opiatorum uſu ſimilem effectum introduci poſſe omni dubio vacat.

TH. X.

Ceterum cauſæ mediatæ propinquæ & antecedentes poſſunt eſſe humores, in corpore adhuc fluctuantes, pituitoſi, viſcidi, ſeroſi, aquei, purulenti, aut alii Sulphure vaporoſo, viſcoſo, narcotico, corrupti, aut auſteritate vitriolicâ depravati, qui dein ad Cerebrum delati cauſæ

proximæ naturam induunt. Hûc quoq; pertinent, temperamentum pituitosum, frigidum, serosum, debilis laxa vitiosaq; Cerebri constitutio, ætas senilis ob pituitæ abundantiam & caloris defectum, vel juvenilis etiam, ob copiosam humiditatem prædominantem, vid. *Hipp. S. 3. aph. 30.*, cacochymia, cachexia, phrenitis, abscessus, aliiq; morbi prægressi, aut prorsus non, aut malè judicati, recrementa morbida in sanguine relinquentes, qui eadem dein intra Cerebrum deponere quandoq; solent.

Th. XI.

Pergimus ad causas mediatas remotiores, sive Procatarcticas: Quas inter (1) accusandus venit Aër, humiditatibus multis imprægnatus, aut frigore exasperatus, sicuti *Hippocrates* hyeme lethargum sæpius fieri in *Sect. 3. aph. 23.* confirmatū reliquit. (2) Cibi crassi, viscidi, vaporosi, leguminosi, ac bulbosi, ansam huic morbo præbent, hinc allii ac cœpæ usum accusat *Avicenna Lib. 3. Fen. 1. tr. 3. c. 7.* Potus vaporosus crudus, aut copiosior usus vini generosioris, aut Spiritus vini, aliorumq; ♃uum ardentium, in culpâ quoque sunt, nec minùs januam pandunt affectui proposito compotationes nocturnæ, & crapulæ frequentiores, idq; cumprimis, si homines iis dediti mox se tradant somno; hic enim aliàs inter causas procatarcticas (3) hûc concurrit, præsertim nimius, cui si indulgeatur, necessariò fit, ut Cerebro vaporibus repleto gravetur caput, Spiritus obscurentur, omnes sensuum mentisq; vires torpore & ignaviâ debilitentur, motus humorum naturales retardentur, crudi pituitosi succi, & omnis generis supervacanea, exaggerentur; vid. *Clariss. Charleton. Exerc. Pathol. 6.* (4) Paria cum somno facit quies nimia, utpote quæ Spiritus crassos, torpidos, & ad omnes mentis functiones valdè ineptos reddit. (5) Excernenda pituitosa,

si

ſi omiſsâ evacuatione conſuetâ, retineantur, malo noſtro materiam offerunt; ita ſudatio etiam omiſſa, purgatio negle&a &c. apprimè hûc morboſum ſymbolum conferunt: *Williſius* inſuper notat, acidulas in quantitate largiori potas, nec per urinam ſufficienter rurſus evacuatas, lethargum minari. Nec (6) Animi Pathemata, cumprimis triſtitia, mœrorq; diuturnus, terror &c. quæ Spirituum expanſionem irradiativam cohibere ſolent, hîc culpâ vacant

Th. XII.

Viſis Cauſis progredior ad Signa hujus affe&us Diagnoſtica, eaq; demonſtrativa, affe&um ſive lethargum demonſtrantia, ſunt autem ſequentia: ſcilicet, inexpugnabilis dormiendi necesſitas, propter Spiritus animales ab expanſione irradiativa per cauſas ſupradi&as impeditos & cohibitos introdu&a, dein oblivio, propter cerebri tra&us à materiâ heterogeneâ repletos, vel propter animalium Spirituum conſuetum motum cohibitum, vel propter veſtigia Cerebro impreſſa deleta, ſubſecuta; tùm delirium propter ideas menti falsè repræſentatas excitatum; deniq; febris (per pulſum magnum & citatiorem exſpirationem calidam, linguæ & faucium ardorem, ſeſe prodens,) ex pituitâ in Cerebro putreſcente juxta antiquorum placitum, vel potius ex heterogeneis particulis ſanguini confuſis, vel ex impedito Cordis motu produ&a; hic enim motus cordis ſegnior dum propter Spirituum debiliorem influxum adeſt, ſanguis neceſſariò in fluxu ſuo conſueto retardatur, dum interea nihilominus ipſe obicem quendam offendens impetuoſius in ſe revolvi & agitari incipit, non ſecus ac videmus aquas placidè defluentes, ſi ad ripas obicem quendam offenderint, citatiori motu in gyrum verti.

 Th. XIII.

Th. XIII.

Nec minùs notanda ſunt ſigna Diſtinctiva, quæ monſtrant, quâ ratione affectus noſter ab aliis ſibi affinibus & cognatis morbis diſcerni queat: diſtinguitur ergò Lethargus à Somnolentiâ ſimplici, per ſomnum graviorem, à Caro per febris præſentiam, utpote quæ in Caro abeſt, dein Caro affecti vix oculos aperiunt, nec reſpondent, lethargici verò reſpondent aliquid motis leviter labiis, ſed ſtatim rurſus in ſomnum delabuntur, vellicati tamen ſentiunt, integrâ manente reſpiratione. Porrò diſtinguitur à Catalepſi lethargus, quia ibi ægri oculos apertos, cum corpore toto ad inſtar Marpeſiæ rupis immobili, habent, hîc verò oculi obveniunt ferè ſemper clauſi. Præterea ab Apoplexiâ præſentem affectum diſcernere non adeò difficile eſt; Apoplectici ſiquidem ſubitaneo functionum animalium exercitio privantur, reſpiratio eſt difficilis; ſecus ac evenit in lethargo, qui ægris ſucceſſivè prehenſis liberam magis reſpirationem relinquit.

Th. XIV.

Tranſimus ad ſigna Prognoſtica, *Eventum morbi*, *tempus*, & *modum eventus* manifeſtantia: Quod *primi* generis concernit ſigna prognoſtica, exitiale cenſetur malum, ſi febri malignæ vel morbis aliis cephalicis, aut affectibus convulſivis, aut doloribus gravioribus, in corpore cacochymo aut valetudinario, aut in ætate ſenili conſtituto ſupervenerit, vid. *Williſ. l. c.*, nec minùs periculum ſummum adeſt, ſi æger derepente inſtar apoplectici lethargo corripiatur, & morbo ingraveſcente tendinum ſubſultus, ſpaſmi, tremores, motusq; convulſivi superveniant, porrò ſi caput frigidè ſudet, inrernuncium mortis adeſſe Practici experti affirmant: Major verò ſalutis ſpes affulget, ſi ſomnus non adeò profundus, reſpiratio

ratio liberior, facultatum læſio tolerabilis in corpore juvenili obſervetur; Vel ſi affectus corpori aliàs ſano & robuſto, citra pravam diatheſin humorum, à cauſis evidentibus fortuitis e. g. crapulâ, narcoticorum uſu, capitis ictu non nimis violento &c. inductus fuerit, atq; ſymptomata paulò remittere mox incipiant.

Th. XV.

Quod ad *ſecundi* generis ſigna attinet, non opus eſt, ut de iis multum ſimus ſoliciti, morbum namq; acutum eſſe conſtat; & *Hippocr. Lib. II. de morb. text. 63.* Lethargicos in ſeptem diebus mori, ſi verò hos effugerint, ſanos evadere pronunciat.

Th. XVI.

Quod *tertii* generis tandem ſigna concernit, in lethargo parotides ſupervenientes, vel apoſtema in Cervice obortum, propter materiæ morbificæ metaſtaſin, à loco nobiliori ad ignobiliorem factam, ſalutare indicium præbent, quale etiam exhibet materiæ morbificæ manifeſta per ſudorem, urinam, aut alvi fluxum, oculorum aut narium ſtillicidia, auriumq; fluxum purulentum, aut ſternutationes facta, excretio, cum ægri evphoriâ conjuncta. *Hippocr. in Coac. prænotionib.* qui ex lethargicis ſervantur, ſcribit plerumq; empyicos fieri; circà quod prognoſticon monet *Lazarus Riverius Prax. Medic. Lib. I. c. 2.* verum empyema ex lethargo genitum, vix ulli videre contigiſſe; ſed veritati magis conſentaneam eſſe Mercurialis interpretationem, quæ vult, vel empyicos vel ſuppuratos hoc loco eſſe intelligendos, quibus per aures vel nares materia purulenta evacuetur. Docuit enim *Galenus Comm. Aph. 7. Sect. 5.* & *Aph. 44. Sect. 7.* per empyema *Hippocratem,* non ſolùm quæ in thorace, ſed quæ etiam in ſingulis partibus fit, ſuppurationem intelligere. Quicquid ſit, nec tamen

imposſibile eſſe crediderim, verum empyema lethargo ſuccedere, à Williſio perſuaſus, materiam illam morbificam, quæ in capite defixa veternum excitaverat, poſtea à ſanguine rurſus reſorptam, & in pectore depoſitam empyema aut ſputum inſtar tabidorum producere posſe, tale ſiquidem ab ipſo in febre Epidemicâ ſoporosâ, quæ regnavit Anno hujus ſeculi ſexageſimo primo, annotatum & obſervatum legitur. Ceterum ſi lethargus in apoplexiam aut epilepſiam degeneret, conclamatum ac Charonti naulum perſolvendum eſſe ajunt.

Th. XVII.

Sed ordo & tempus monent, ut ad *Curationem* affectus noſtri ſat gravis me recipiam, quam ad imitationem Practicorum celebrium, in eam, quæ in Paroxyſmo, & eam, quæ extra Paroxyſmum locum habet, diſtinguere commodum viſum eſt.

Th. XIIX.

In Paroxyſmo igitur palmariæ *Indicationes* binæ obſervandæ erunt: I. *Ut æger excitetur*, II. *Spirituum animalium expanſio irradiativa in Cerebro impedita, quantum licet, liberetur, per maturam obſtaculorum perſpectorum remotionem.*

Th. XIX.

Indicationi primæ inſervient objecta vehementiora ſenſuum externorum organis oblata; nimirum ægri aures clamore impleantur, vel is nomine proprio, ore auribus propius admoto, fortiter compelletur; mox frictiones aſperæ, vellicationes & puncturæ corporis, aut ligaturæ dolorificæ, non tamen longius continuandæ, hinc inde inſtituantur, vel titillationes ſub axillis fiant, vel plantæ pedum cum ſcopulis ſetigeris verrantur; *Plinius Lib. XXII. cap. 13. Urticam lethargicos expergiſcere,* ſcribit, *tactis cruribus, magisq; fronte.* Nec alia quæcunq; intermittat Medicus,

qui-

quibus ægrum excitari poſſe crediderit, ita ſanè ſingularem modum, quo lethargo oppreſſus quaſi in vitam revocatus eſt, enarrat vel effingit. *Horatius Sermon. Lib. II. Satyr. 3.*

Pauper Opimius argenti poſiti intus, & auri,
Qui Vejentanum feſtis potare diebus
Campanâ ſolitus trulla, vappamq; profeſtis.
Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus: ut hæres
Jam circum loculos, & claves lætus, ovansq;
Curreret. Hunc Medicus multum celer, atq; fidelis
Excitat hoc pacto: menſam poni jubet, atq;
Effundi ſaccos nummorum, accedere plureis
Ad numerandum: hominem ſic erigit, addit & illud:
Nî tua cuſtodis, avidus jam hæc auferet hæres.

Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ.

TH. XX.

Poſtmodum multum è re fuerit, ſi ⊖ volatile urinæ, aut ♎us ✳ci urinoſus, in vaſe oblongi colli, aut ſpongia aceto rutaceo, vel aceto cum caſtoreo permixto, imbuta naribus admoveatur; deniq; loco epithematis fronti, temporibus, pulſibus, teſtibusq; applicetur; aut fiat acetum aromaticum acre, ex infuſione Bacc. Juniperi, Lauri, Rorismarini, Zedoariæ, Sem. Sinapi, Naſturtii &c. quo crura ut & nares fricentur. Vel ex præſcripto *Williſii* tempora & facies Ol. Succini aut balſamis cephalicis illinantur.

TH. XXI.

Ut autem porrò Indicationi ſecundæ quoq; ſatisfiat, varia in Paroxyſmo etiam adhibenda erunt remedia. Quòd ſi enim ♎uum animalium in cerebro expanſio irradiativa, à particulis plurimis pituitoſis viſcidis, aut ſeroſis aqueis, aut purulentis, cerebri poros ac meatus occupanti-

pantibus, impedita fuerit; absq; mora injiciatur Enema aliquod, ad imitationem *Sennerti Medicin. Practic. Lib. I. Part. 2. c. 20.* vel *Costeri in tabulis affectuum præcipuorum Theoretico-Practic. p. m. 14.* ex cephalicis emollientibus ac evacuantibus, vel magis acre ac ſtimulans, ad imitationem *Friderici Deckeri in Not. ad Prax. Barbettian pag. 29.*, præſcribendum, tùm ut primarum viarum excrementa ſubducantur, tùm ut materiæ morbificæ averſio aliqua à cerebro fiat; cum quibus parem fermè vim habent ſuppoſitoria acriora intruſa. Dein V. S. inſtituatur, nam tametſi copia ſanguinis ſui imminutionem poſtulans non adſit, aut ubiq; concurrat, illa tamen eatenus (ita me docente *Willisio*) juvat, quatenus vaſa ſanguine depleta, ſerum aliosq; humores in Cerebro depoſitos aptiùs reſorbent. Locus pro eâdem celebrandâ ſit vena brachii, nunc dextri, nunc ſiniſtri, prout circumſtantiæ à prudente Medico attendendæ ſuaſerint; Williſius equidem in hoc caſu venam jugularem præ brachiali pertundendam eſſe conſulit, quoniam hoc modo ſanguis intrà capitis ſinus plurimum coacervatus, & forſan ſtagnans, in circulationem æquabilem faciliùs reducetur; vereor autem, ne ex colli conſtrictione cum faſciâ, quæ talem Venæſectionem præcedere debet, in majus malum æger incidat; ne dicam jam de dubiis, quæ contrà eandem ſectionem proponit *Leonhardus Botallus Oper. Medico-Chirurgic. à Clariſſimo Horne editorum p. 88. & 334.* Ceterum Venæſectionis vices in noſtro affectu, ſi corpus ſit ſenile aut debile, Cucurbitulæ ſcarificatæ, ſupplere poterint.

Th. XXII.

Multùm quoq; prodeſſe Veſicatoria nuchæ, & aliquando poſt aures, imò & cruribus applicata, experientia loquitur: nec minùs pro exturbandâ cerebri poris

ac

ac meatibus inclusâ materiâ morbificâ insignem vim habent sternutatoria acria, ex pulv. rad. hellebor. albi, lil. convall. nigell. majoran. salv. fl. anthos. &c. addito castoreo, ac adspersâ unà alterâvé Ol. majoran. vel lavendulæ destillat. guttâ, naribus insufflata. *Frid. Deckerus in Not. ad Prax. Barbettian. p. m. 36.* sequentis Errhini, ex Turbith. mineral. ℈ß. & glycirrhiz. ʒß. pulv. parati, tantillo naribus indito ac inflato lethargicum liberavit, dum tanta puris pauco sanguine mixti copia, non tantùm ex auribus, verùm etiam faucibus secuta est, ut nisi oculis suis vidisset, ipsi credere impossibile fuisset. Poterint insuper revulsionis gratia sinapismi plantis pedum admoveri.

Th. XXIII.

Quodsi verò Spirituum in Cerebro expansio irradiativa impedita fuerit, propter sulphur vaporosum narcoticum, ex crapulâ, usu excessivo opiatorum, fumis &c. suggestum, ægro sine morâ Emeticum propinandum erit; e. g. Aqua benedict. Rulandi, aut Tartar. emetic. cum Aq. Cerasor. nigr. &c. dein exhibeatur Tinctura Castorei, aliaq; inde parata medicamenta, tanquam optima contra narcoticorum noxas antidota.

Th. XXIV.

Prætereà tùm hîc, quàm alibi, patientis ori mixturæ & potiones Spirituosæ, ex cochleari subinde infundendæ sunt: E. g.

℞. *Aq. puleg.*
betonic.
flor. tiliæ
lil. convall. āā. ℥vj.
hirund. cum castor. ℥j.
Syr. de Stœchad. ℥ß.
Liq. C. C. succinat. vel ♎ ✱. *succinat.* ℈j.
M. dr. ad Vitr. pro Potione.

Admiſceri etiam poterint ⊖ia volatilia, tàm ſimplicia, quàm oleoſa aromatica, & pulveres convenientes, hosq; inter pulvis antilethargicus ſpecificus *Dolæi in Encyclopæd. p. m. 21.* deſcriptus.

Th. *XXV.*

Et hæc de Curatione in Paroxyſmo dicta ſufficiant: proximum nunc eſt, ut Curationem extrà paroxyſmum inſtituendam ſubjungam; cui tametſi remedia hactenus adducta apprimè pariter inſerviant; ſequentes tamen *Indicationes* ulteriùs attendendas proponere lubet. **I.** *Ut futurus materiæ morbificæ, in Cerebro ♌-uum animalium expanſionem irradiativam impeditur æ, proventus inhibeatur.* **II.** *Materiæ morbificæ peccantis reliquiæ evacuentur.* **III.** *Conveniens cerebri temperies ac tonus reſtauretur.*

Th. *XXVI.*

Quapropter pro Indicationibus hiſce in actum deducendis accuratam Diætam ægro afflicto Medicus primùm præſcribet: Videlicet ut *I.* in Aëre verſetur puro, temperato, claro, lucido; humidum autem vaporoſum nebuloſum, frigidumq; vitet, aut ſuffumigiis ex ligno Juniperi, Succino, Maſtiche, Storace calamita &c. paratis corrigat. *II.* Cibo utatur laudabili, facilisq; digeſtionis, cinamomo aliisq; aromatibus modicè condito, vel, ex conſilio *Dolæi,* fruatur juſculis caponum, gallinarum, ac pullorum gallinaceorum, herbis cephalicis aliisq; infarctorum, à lacticiniis verò abſtineat; Potus ſit vinum non muſteum, ſed tenue, longâ fermentatione exquiſitè depuratum, vel celebratisſimum hodie decoctum herbæ Theè, cum ▽ fontanâ & pauco ſaccharo paratum, ad ſomnum compeſcendum Cerebrumq; ſiccandum uſitatisſimum, de quo vid. plura in *Theophilo bibaculo Clar. Pechlini,* & in ſcripto ex Anglico in latinum Idioma transpoſito,

to, cui titulus: Naturgemäßige Beschreibung der Coffee, Thee, Chocolats, und deß Tabacks. *III.* Somno minimè indulgeat lethargicus, sed ab eo maturè excitetur, aut per amica & jucunda colloquia impediatur. *IV.* Motus corporis eidem quoq; commendetur, per deambulationes amœnas, saltationem, equitationem, aliaq; corporis exercitia inducendus. *V.* Serosa, pituitosa, aliaq; sanguinis recrementa, ad naturæ & consuetudinis leges, per alvum ope enematum aut purgantium, tum per sudationem, scarificationem, Venæsectionem, hæmorrhoidum apertionem &c. maturè eliminentur. Diurisis præprimis proritetur, quia, ut *Aurel.* habet, multi liberati ab Urinæ interceptione moriuntur, vid. *Petræus l. c. Th. 42.* *VI.* Circa animi demum pathemata notet æger, ut

-- -- -- tristitiam & metus
Tradat protervis in mare Creticum
portare ventis, --

lætitiæ autem & hilaritati studeat, eumq; in finem amicorum conversationibus frequenter intersit, aut Musicæ deliciis se recreet.

Th. XXVII.

Iis, quæ circa diætam proposui, probè observatis, aliorum etiam remediorum, primæ Indicationi in *Th. 25.* antè designatæ inservientium, conjungendorum usus feliciorem consequetur efficaciam. Ad futurum igitur materiæ morbificæ pituitosæ, viscidæ, -uum animalium expansionem irradiativam in cerebro aliàs impediture, proventum inhibendum, usurpentur variis formulis includenda medicamenta, pituitam viscidam alterantia & corrigentia à *Fr. Sylvio Prax. Medic. Lib. XI. cap. 29. §. 29.* adducta, tùm alia attenuantia, aromatica, salina volatilia acria, acida incidentia, itemq; tàm salina fixa lixiva dicta;

 quàm

quàm ſalſa & enixa, ex Acidi & Alcali copulâ genita, uti Tartarus vitriolatus, Arcanum duplicatum, Arcanum tartari Noricum &c. quibus Mercurialia cautè jungi poterint.

Th. XXIIX.

Nec minùs ad futurum materiæ ſeroſæ aut lymphæ vappeſcentis (ſi quando illa peccaverit) proventum præcavendum erit reſpiciendum, potum parcum ægro concedendo, vel decoctum diaphoreticum & diureticum, ex Raſur. lign. Saſſafras. Juniperi, Cortic. guajac. Rad. caryophyllat. Taraxac. Sem. milii & fœniculi ſubinde propinando, cujus uni alterive doſi, Syrup. quinq; Rad. ℥j, & ♎us ⊖is dulcis gtt. viij. vel x. addi poterint. Fonticuli etiam hîc è re eſſe poſſent.

Th. XXIX.

Porrò ad noxam ulteriorem, à Sulphure vaporoſo, viſcoſo, vitriolico, aut narcotico metuendam, præcavendam, ægro propinentur ad exemplum *Sylv. Prax. Medic. Lib. II. cap. 27. §. 72.* acida, cum aliquali acrimoniâ conjuncta, uti ſunt Spir. nitri, Spir. vitrioli philoſophicus, Spir. veneris. Hermetici pro curatione hîc neceſſarium eſſe ajunt Sulphur quoddam non narcoticum & ſomnificum, ſed contrariâ virtute præditum, taleq; extrahi tradunt vel ex ipſo Sulphure vulgari, ut Oleum Sulphuris, Spiritum, ac quintam eſſentiam Sulphuris, vel ex aliis in quibus tale Sulphur deliteſcit. *Sylvius l. cit. §. 75.* ſpiritus ſalis & vitrioli volatiles haud parvi faciendos eſſe tradit, de quibus conſulendus *Glauberus* in eorundem præparatione. Si ab incauto opiatorum uſu affectus noſter exortus fuerit, eadem remedia & hîc locum habent, quæ contrà illa ante in Curatione paroxyſmo debitâ laudavi.

TH. XXX.

Quod ſecundam concernit extrà Paroxyſmum Indicationem, pro materiæ morbificæ peccantis reliquiis evacuandis, convenient: (1) Purgantia ex Gialappa, Aloë, Agarico, Scammonio ſulphurato, Mercurio dulci &c. concinnanda, addito Caſtorei tantillo. E. g.

℞. *MPilul. tartarear. Bontii* ℈j.
Reſin. jalapp.
⊖ *vol. ſuccin.* ãã. gr. iiij.
tartari gr. ij.
Ol. major. deſtillat. gtt. iij.
Mr. cum Tinctura caſtorei & ſuccin. F. pilul. n. xv.
inaur. dr. ad ſcatul. pro 1. doſi.

Vel Pilul. Arabic. de ſuccino Cratonis, de agarico, cochiæ Rhaſis, Maſtichinæ &c. in certâ doſi ſingulis hebdomadis ſemel bisve paulò ante cœnam uſurpentur. (2) Diaphoretica & Diuretica, alcalia volatilia, uti ⊖ volatile C.C. flor. ✻ci, Liq. C. C. ſuccinatus; ac fixa, uti ⊖ia lixiva quævis; tùm alcalina ⊖inum ſtimulum in ſinu gerentia, ſicq; incidentia ſimul & attenuantia, uti ſunt Ocul. ♋, corallia, Terra ſigillata &c. (3) Sternutatoria *ſuprà in Th. 22.* jam laudata, vel Errhina ex Aq. majoranæ, Succo betonic. pulv. rad. Ireos & nuc. Moſchat. paranda. (4) Maſticatoria & Apophlegmatizantia. E. g.

℞. *Rad. Pyrethri,*
Irid. Florent. ãã. ʒß.
Sem. Staphiſagr.
Maſtich.
Cubebar.
Tabac.
Spec. Diambr. ãã. ℈j.

 Pul-

Pulverisata excipe c. s. q. Ceræ F. Trochisci masticandi, sæpiusq; in ore volutandi. Vel

℞. *Pulv. NM.*
Caryophyll. arom.
Sinap.
Piper. alb.
Pyrethr.
Zingib. ãã. ℈ß.
Mell. anthos. ℥ß.

Mr. hôcq; inungatur palatum.

(5) Vesicatoria l. c. pariter à nobis jamdum commendata, quorum loco si setaceum aut fonticuli magis placuerint, per nos esto. (6) Cum his scarificatio, hirudinumq; admotio in assuetis, non absq; felici successu, conjungi poterint.

Th. XXXI.

Reliquum nunc est, ut circumspiciam, quomodo tertiæ Indicationi, quæ convenientem cerebri temperiem ac tonum restaurandum esse postulat, satisfiat? Hîc verò medicamenta tàm interna quàm externa cephalica præscribenda ac ordinanda erunt. Inter cephalica interna maximè proficua sunt (1) Volatilia sulphurea & balsamica ♌uosa aromatica, uti radix Galangæ, Zedoar. Ireos Florent. Herb. betonic. lavendul. majoran. salviæ flor. anthos, spicæ, cubebæ, succinata & castorina omnia, &c. atq; ex his factæ conservæ, aquæ, essentiæ, ♌us, Tincturæ &c. (2) Volatilia urinosa, uti ♌us ✳ci, lil. convall. volatilis, C. C. viperarum. Utraq; enim Spiritus animales roborant, lympham vappescentem corrigunt, occlusosq; cerebri poros dilatant. (3) Acida volatilia sulphuri narcotico domando aptissima, uti ♌us ⊕li cephalicus, ♌us ♀is, *A*q. magnanimitat. ex acido formicarum &

Spiri-

Spiritu vini conſtans. Ex quibus omnibus varias formulas quisq; pro lubitu componere poterit, quales hîc apponere temporis penuria prohibuit.

Th. XXXII.

Inter Cephalica externa laudantur: (1) Pulveres rad. Ireos. nigellæ, maſtichis, thuris, cubebar. cardamom. minoris, lign. aloës, ſantal. citrin. Fl. Roſ. rubr. anthos lavendulæ, ſtœchad. cum moſchi aut ambr. aliquot granis, bombace excipiendi, & ſindoni includendi pro cucuphâ in capite geſtandâ. (2) Balſami, ex Oleorum deſtillatorum majoran. lavendul. cinamomi atq; cariophyllorum aliquot guttis, cum Oleo NM. expreſſo exceptis, componendi, quibus tempora, nares, vertex capitis, atq; nucha illinantur. (3) Fotus & linimenta capitis à *Sennerto Prax. Medic. Lib. I. part. 2. c. 20. & Riverio Prax. Medic. Lib. I. cap. 2. p. m. 36.* deſcripta. Sed nunc receptui cano, dum inſtans iter me non tàm avocat, quàm abripit; Deoq; ter Optimo ter Maximo pro ſuâ ineffabili clementiâ, protectione & benedictione hûcusq; mihi indultâ humillimas grates perſolvo; Tibi verò B. L. hunc ingenii mei fœtum, propter injunctam feſtinationem rudem atq; non ſatis expolitum, ita commendo, ut ſi quosdam ejus nævos offenderis, iis delendis gratiam, ſi defectus obſervaveris, iis veniam commodare velis. TANTUM.

COROLLARIA.

I. *Non dantur vera purgantia.*

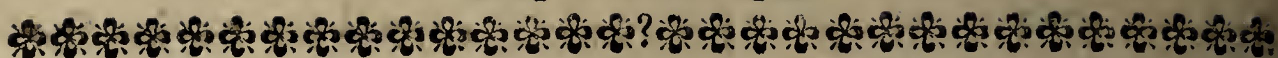
II. *Faeculæ fæculenta ſunt remedia, atq; adeò ad magiſteria detrudenda, quibus cum pari paſſu ambulant.*

III. *Medicamentorum operationes diverſæ, à corporis noſtri partium diverſa ſtructura dependent.*

IV. *Ubicunq; eſt concurſus Acidi cum Alcali ibi effervescentiam oriri nemo ibit inficias.*

V. *Medicamenta, quò ſimpliciora, eò meliora.*

APOL-

APOLLINIS PATRIS ÆSCVLAPI haud degener
Amice VOLCKAMERE, doctas vigilias
LETHARGVS exhibet Tuas, non ſomnia
Hîc cerno formis ludicris errantia,
Sed mentis aciem vividam; haud caliginem,
Sed inferentem lumina facem fulgidam
Ingenii. Ovanti mox TIBI de prælio
Muſæ accinent noſtræ ſupremo, queîs meum
Votum precesq́; ſerias jungam: ut DII
Servent PATRIS TE gaudium CELEBERRIMI.
Fauſto pede igitur VOLCKAMERE nunc abi
Ad regna culta Auſonia, & incolumis redi!

Ita
Nobil. & Clariſſ.
DN. DOCTORANDO,
animo quàm verſu meliore
acclamat

Johann. Mauric. Hoffmann,
Philoſ. & Medic. D. Chem. atq́; Anat. Prof. Publ. S. R. I. Academicus Curioſus, ac Facult. Med. h. t. DECANVS.

